

MEDICINA FRUCTOSIOR ARS NULLA

КУЛЬТОВІ
ПОСТАТІ
В ІСТОРІЇ МЕДИЦИНИ

МИКОЛА
СТРАЖЕСКО

Наукова Бібліотека ОНМедУ - 2021

145

років від дня народження

Усе життя Миколи Дмитровича – це яскравий приклад служінню людському здоров'ю. Як стверджував сам академік: “немає більшого щастя, ніж служити одночасно розуму і добру”.

Микола Стражеско — учений-медик, фундатор терапевтичної школи, один із засновників вітчизняної кардіології увійшов в історію світової медицини як видатний науковець і клініцист.

М. Д. Стражеско — автор більше 100 наукових праць. Разом з професором В. П. Образцовим він вперше у світі подав розгорнутий опис різних клінічних форм інфаркту міокарда і його основної патогенної ланки. Він вивчав також проблеми фізіології та патології органів шлунково-кишкового тракту (шлунка, кишечника, печінки). Класичним твором стала його монографія «Основи фізичної діагностики захворювань черевної порожнини». Особливу увагу вчений приділяв патології органів кровообігу, розробив вчення про функціональну недостатність кровообігу. Велике теоретичне і практичне значення мало наукове обґрунтування М. Д. Стражеском теорії ревматизму як інфекційно-алергічного захворювання стрептококової етіології. Професору М. Стражеску належать дослідження так званих хронічних інфекцій, а також алергії, геріатрії, гематології, шоку, туберкульозу та ін.

РОДИНА

Микола Дмитрович Стражеско народився 29 грудня 1876 року в Одесі у сім'ї статського радника.

Його батько, юрист Дмитро Єгорович Стражеско був сином Георгія Апостоловича Стражеска із села Вережени, Оргіївського повіту (нині в Теленештському районі Молдови), його рід належав до румунської боярської знаті. Д. Є. Стражеско закінчив 1858 року гімназію в Кишиневі, потім навчався на юридичному факультеті Рішельєвського ліцею в Одесі. Був дільничним мировим суддею 10-ї дільниці Одеського міського з'їзду мирових суддів, а після 1900 року директором адміністрації земського банку в Херсоні.

Дмитро Єгорович
Стражеско

Ганна Анемподистівна
Стражеско із сином Миколою

Мати Ганна Анемподистівна Стражеско, дочка відомого російського контр-адмірала Анемподиста Христофоровича Вінка німецько-грецького походження. Займалася благодійною діяльністю.

Пробабуся по жіночій лінії походила з гетьманського роду Конашевичів (з того ж, що й гетьман Конашевич-Сагайдачний).

Анемподист Христофорович Вінк - контр-адмірал, учасник оборони Севастополя, кавалер ордену Святого Георгія IV класу за участь у 18 морських кампаніях. Народився у 1812 році. Походив із дворян Херсонської губернії.

Анемподист
Христофорович
Вінк

ОСВІТА

«Обещаю во всякое время помогать по лучшему моему разумению прибегающим к моему пособию страждущим...»

М. Д. Стражеско – учень
Рішельєвської гімназії в Одесі

– ці слова клятви проголошував кожен випускник медичного факультету Київського імператорського університету святого Володимира.

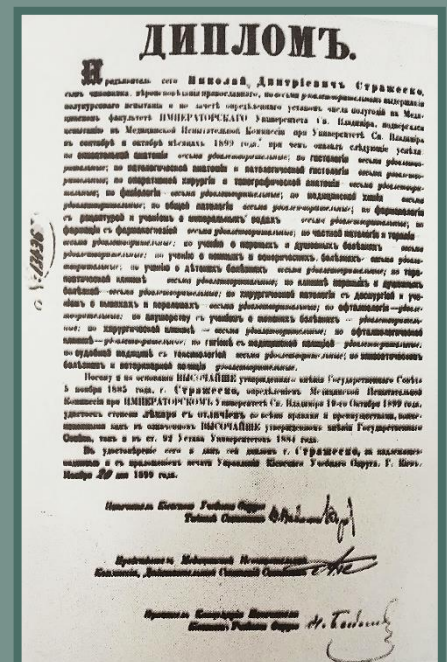
23 жовтня 1904 року вони урочисто прозвучали з вуст молодого ординатора Миколи Стражеска.

Через п'ять років це прізвище стане відомим як ім'я одне із засновників «клініки інфаркту міокарду».

Середню освіту Микола Стражеско здобув в Рішельєвській гімназії в Одесі, яку закінчив в 1894 р. І в тому ж році вступив на медичний факультет Київського імператорського університету Святого Володимира, який закінчив з відзнакою у 1899 році. Був залишений працювати на кафедрі патології та спеціальної терапії. Одночасно працював інтерном у терапевтичному відділі Київської міської лікарні під керівництвом професора В. П. Образцова.

Диплом доктора медицини,
виданий М. Д. Стражеску
Військово-медичною академією 24
листопада 1904 р.

Диплом лікаря з відзнакою,
виданий М. Д. Стражеску у
1899 р. по закінченні
медичного факультету

У 1902 році був посланий до Військово-медичної академії та до Петербурзького інституту експериментальної медицини до професора І. П. Павлова, де він працював протягом 2 років у галузі фізіології травлення та на кафедрах біохімії, фармакології, патологічної анатомії, у бактеріологічній лабораторії Восени 1904 року захистив докторську дисертацію з медицини у галузі фізіології кишечника у Військово-медичній академії.

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

1910 р. М. Стражеско отримав запрошення завідувати кафедрою спеціальної патології і терапії в Київському жіночому медичному інституті, у створенні якого сам брав участь.

1917 р. його обрали професором кафедри пропедевтики внутрішніх захворювань і запросили завідувати терапевтичним відділенням Олександрівської міської лікарні (нині — Центральна міська клінічна лікарня). Сам учений оцінював цей період своєї діяльності як початок формування його клінічної школи.

У 1919–1922 роках Микола Дмитрович був професором кафедри факультетської терапії Новоросійського університету в Одесі, де одночасно з науково-педагогічною діяльністю брав активну участь у створенні Одеського клінічного інституту, працював консультантом в Одеському військовому госпіталі.

Академіки О.О. Богомолець, М. Д. Стражеско,
Г. Ф. Ланг на президії IV з'їзду терапевтів

1922 р. професор М. Стражеско повернувся до Києва і знову очолив кафедру пропедевтики Медичного інституту.

З 1927 р. він очолив кафедру госпітальної терапії, а з 1929 р. одночасно керував і кафедрою факультетської терапії Київського жіночого медичного інституту.

Академік О. Богомолець, з яким тісно співпрацював М. Стражеско, зазначав, що він створив в Україні клінічну школу патофізіологічного напрямку, яка була визнана не лише вітчизняною, а й світовою медициною. В Інституті експериментальної біології і патології, яким керував О. Богомолець, М. Стражеско очолював клінічний відділ. Згодом саме на базі цього відділу 1936 р. за проектом Миколи Дмитровича було організовано Київський науково-дослідний інститут клінічної медицини, директором якого він став. Нині це Інститут кардіології ім. М. Стражеска. У новоствореному інституті були не лише терапевтична, а й хірургічна, неврологічна, акушерська клініки, а також клініка ЛОР-захворювань. М. Стражеско вважав, що потрібно в комплексі вирішувати складні питання терапії і суміжних галузей медицини.

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

«...По совету В. П. Образцова» я поехал к нашему знаменитому И. П. Павлову. Под обаянием его как ученого, восприняв у него методику научной работы и страсть к науке, я работал всю свою жизнь...»

Із спогадів М. Д. Стражеско 1902 рік.

Микола Стражеско на початку своєї лікарської кар'єри цікавився захворюваннями серця, особливо перебігом ускладненої клінічної картини. У грудні 1909-го разом із професором В. П. Образцовим склав доповідь “До симптоматики та діагностики тромбозу вінцевих артерій серця”. Двоє вчених одними з перших діагностували у пацієнтів коронарний тромбоз до оперативного втручання й подали чіткий опис перебігу хвороби. Завдяки цій праці було закладено основи до вивчення про інфаркт міокарда. Окрім того Микола Дмитрович написав опус “Про мелодію серця при хворобі Едемс-Стокса”. Він став піонером у світовій медицині, описавши різке підсилення першого тону у хворих із цієї патологією та детально пояснив механізм його утворення. Відтоді цей акустичний феномен заведено називати “гарматним тоном Стражеска”.

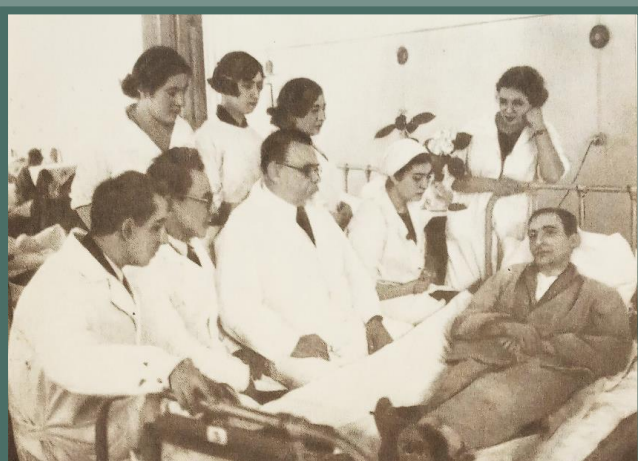
Дослідження пупкового кільця в
лежачому положенні хворого

У 1933-му він написав статтю до медичного журналу «К вопросу о патогенезе отека», в якій доводив, що вони (набряки) трапляються від голоду, а лікування просте – збалансоване харчування. За таке можна було потрапити до в'язниці, враховуючи в які буремні часи це було написано. Він був єдиним вченим, який публічно підняв питання про Голодомор в Україні, тоді як інші просто замовчували геноцид.

«ЛІКАР З ВЕЛИКИМ СЕРЦЕМ»

Пацієнтами Миколи Стражеска була практично вся інтелігенція української столиці: актриса Марія Заньковецька, актор та режисер Микола Садовський, письменник Михайло Коцюбинський, архітектор Владислав Городецький та інші. З багатьма діячами літератури та мистецтва він підтримував дружні стосунки.

Сам же вчений був людиною високих моральних якостей, скромним, його називали взірцем добропорядності. Для нього правда була понад усе й коштувала більше за власне життя та репутацію.

М. Д. Стражеско консультує
хворого

Микола Дмитрович Стражеско цікавився театром, літературою, музикою. Його будинок на вулиці Володимирській у неділю був сповнений гостей. Вони вели між собою бесіди, співали пісень, грали на музичних інструментах.

Гостям подавали до столу вареники з вишнями та сиром, запечений окіст. Сам Микола Дмитрович волів паштет та холодець. А його улюбленим десертом був горіховий торт.

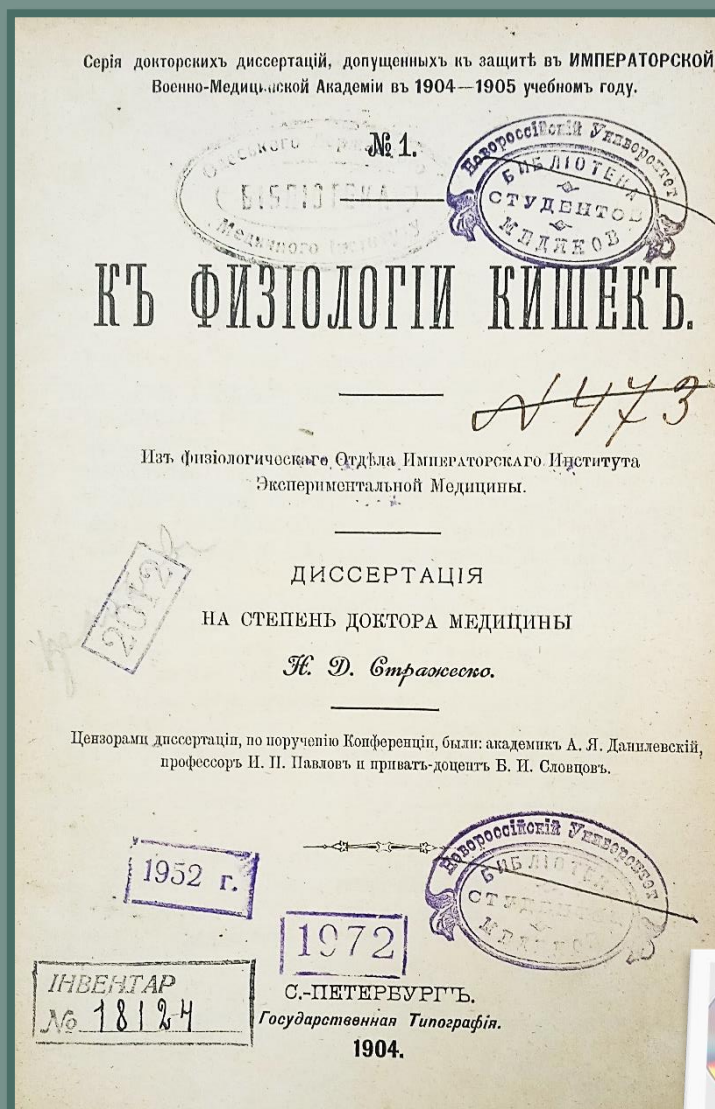
Зазначимо, що серед його пацієнтів були Микита Хрущов, В'ячеслав Молотов, Микола Ватутін. Не оминав він і пересічних громадян.

До речі, його сучасники описували такий факт, що, вирушаючи до театру, Микола Дмитрович залишав записку, де вказував ряд і місце, щоб в екстреному випадку його змогли знайти.

Ще до революції у графіку був спеціальний час для прийому бідних і незаможних громадян – їм медичну допомогу надавав абсолютно безкоштовно.

Існує легенда, що професора Преображенського Михайло Булгаков писав з В. Образцова, а професора Борменталю – з М. Стражеска.

ДИСЕРТАЦІЯ М. Д. Стражеска

Моя диссертация пошла под №1 24 октября 1904 года и диспут продолжался около трех часов. Среди оппонентов (И. П. Павлов, А. Я. Данилевский, Б. И. Словоцов) больше всех говорил Иван Петрович Павлов. Он в общем хвалил и работу, и меня, но закончил свою речь упреком: «А вот фермента в слепой кишке Вы все же не открыли»...

Із спогадів М. Д. Стражеско.

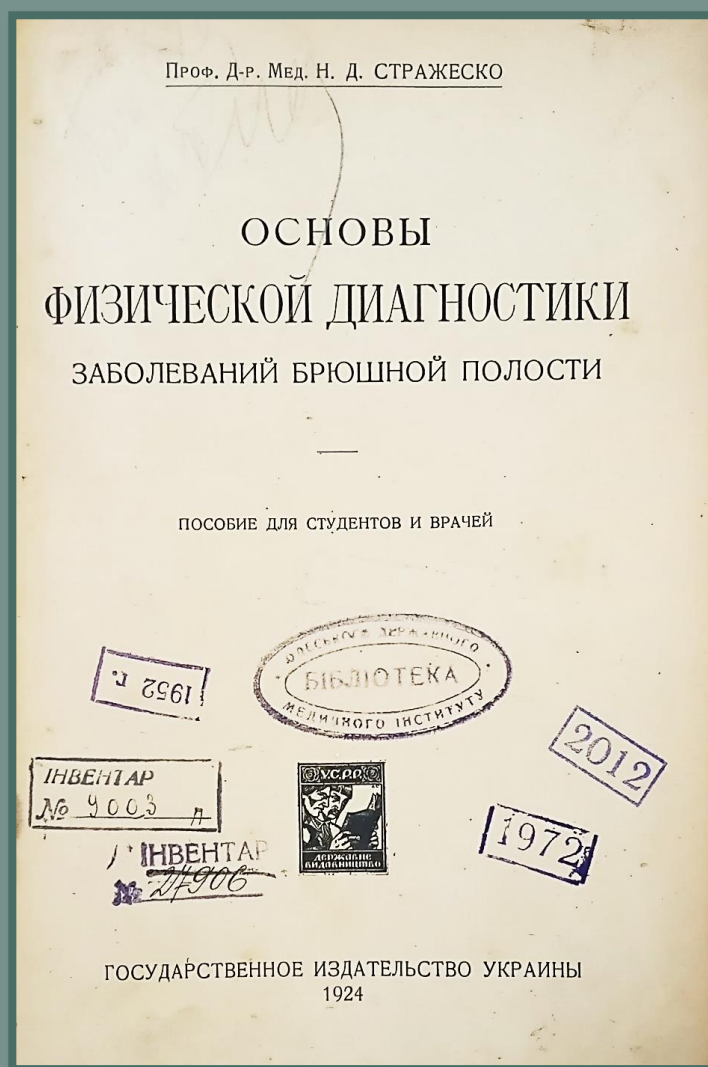
Стражеско, Николай Дмитриевичъ.

Къ физиологіи кишекъ: дис. ... д-ра медицины / Н. Д. Стражеско; Физиол. отд. Императ. ин-та эксперим. медицины. - СПб.: Гос. тип., 1904. - 180 с.

Бібліотека має електронну версію книги

Диссертация на степень доктора медицины Н. Д. Стражеско. Работа над диссертацией проведена в физиологическом отделе Императорского института экспериментальной медицины.

ПРИЖИТТЄВІ ВИДАННЯ академіка М. Д. Стражеска

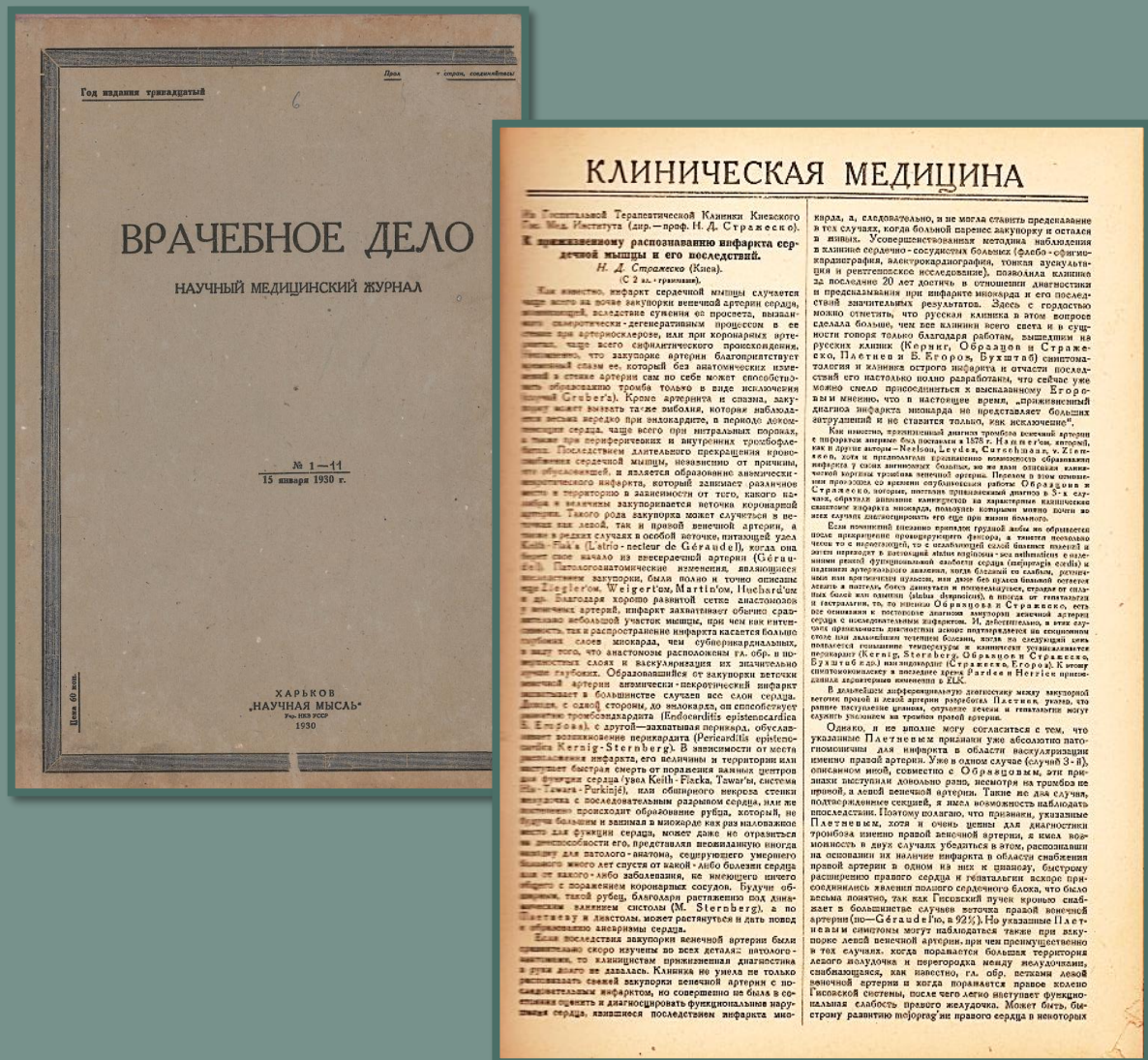

Стражеско, Николай Дмитриевич.

Основы физической диагностики заболеваний брюшной полости: пособие для студентов и врачей / Н. Д. Стражеско. - Киев: Госиздат Украины, 1924. - 195 с.

Книга дает подробные сведения по методам физической диагностики заболеваний органов брюшной полости, в том числе по одному из основных методов — методической пальпации. Большое место уделено также рентгенологическому исследованию. Книга иллюстрирована многочисленными рисунками и фотографиями. Является пособием для врачей и студентов.

ПРИЖИТЪЕВИ ВИДАННЯ академіка М. Д. Стражеска

Стражеско Н. Д.

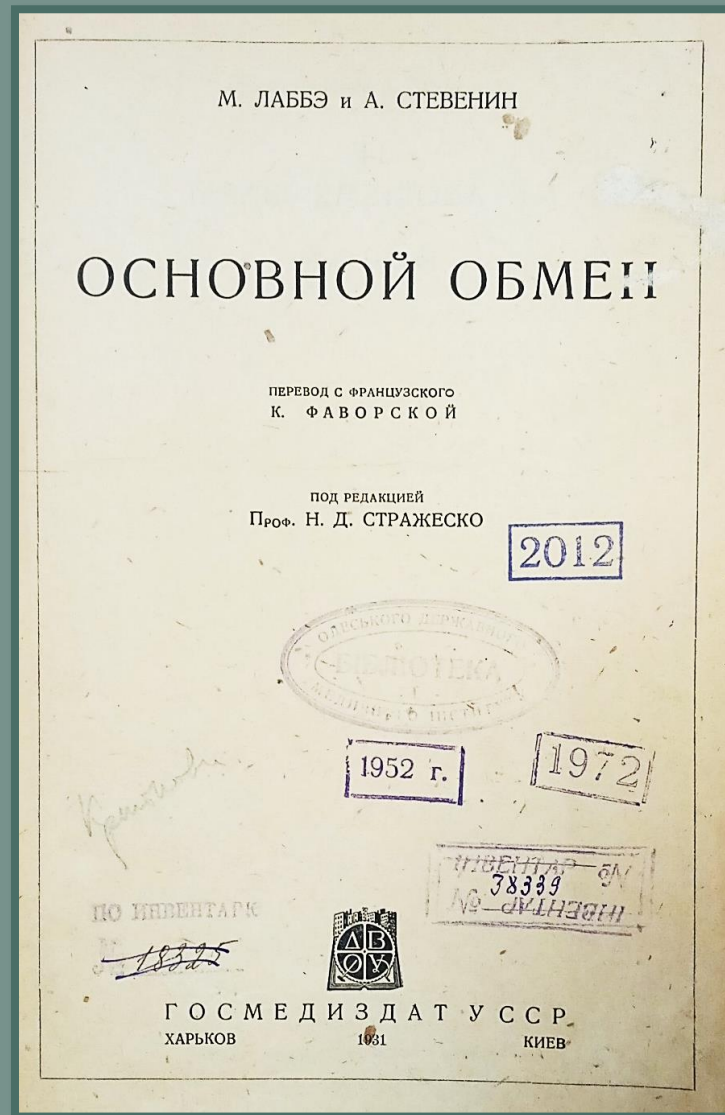
К прижизненному распознаванию инфаркта сердечной мышцы и его последствий (с 2 эл.-граммами) / Н. Д. Стражеско // Врачебное дело. – 1930. – № 1. – С. 10–19.

Стражеско Н. Д.

К прижизненному распознаванию инфаркта сердечной мышцы и его последствий (с 2 эл.-граммами): окончание / Н. Д. Стражеско // Врачебное дело. – 1930. – № 2. – С. 94–97.

MEDICINA FRUCTOSIOR ARS NULLA

ПРИЖИТТЄВІ ВИДАННЯ академіка М. Д. Стражеска

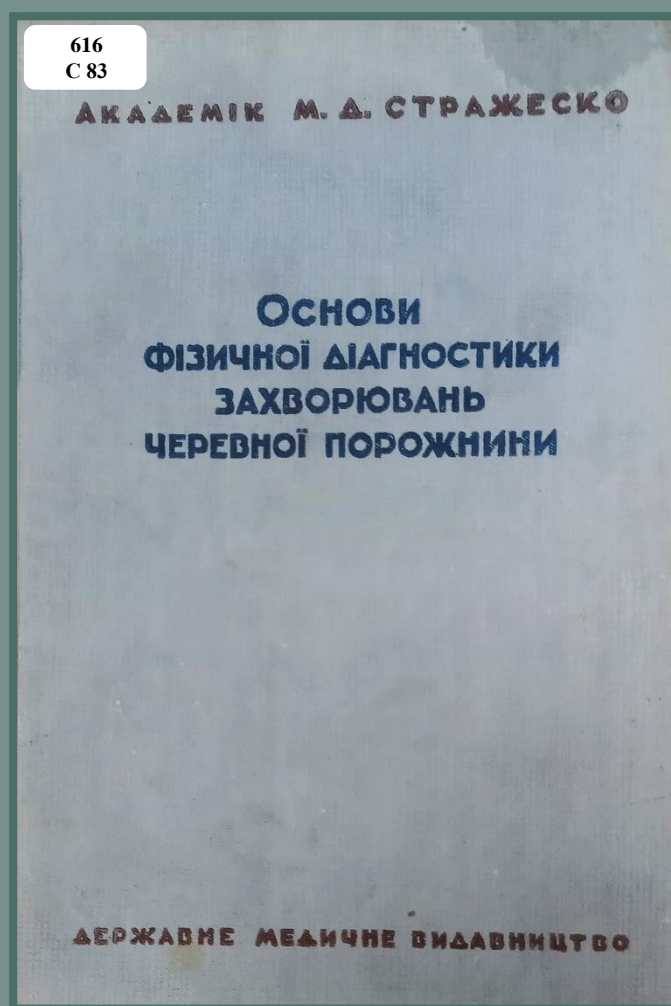

Лаббэ, М.

Основной обмен / М. Лаббэ, А. Стевенин; пер. с фр. К. Фаворской; под ред. Н. Д. Стражеско. - Харьков; Киев: Госмедиздат УССР, 1931. - 244 с.

Эта книга об клическом изучении биохимических процессов в организме человека при различных заболеваниях и связанных с ними расстройствах питания и обмена. Паралельно с изучением обмена, шло усовершенствование аппаратуры и техники для исследования основного обмена организма человека.

ПРИЖИТТЄВІ ВИДАННЯ
академіка
М. Д. Стражеска

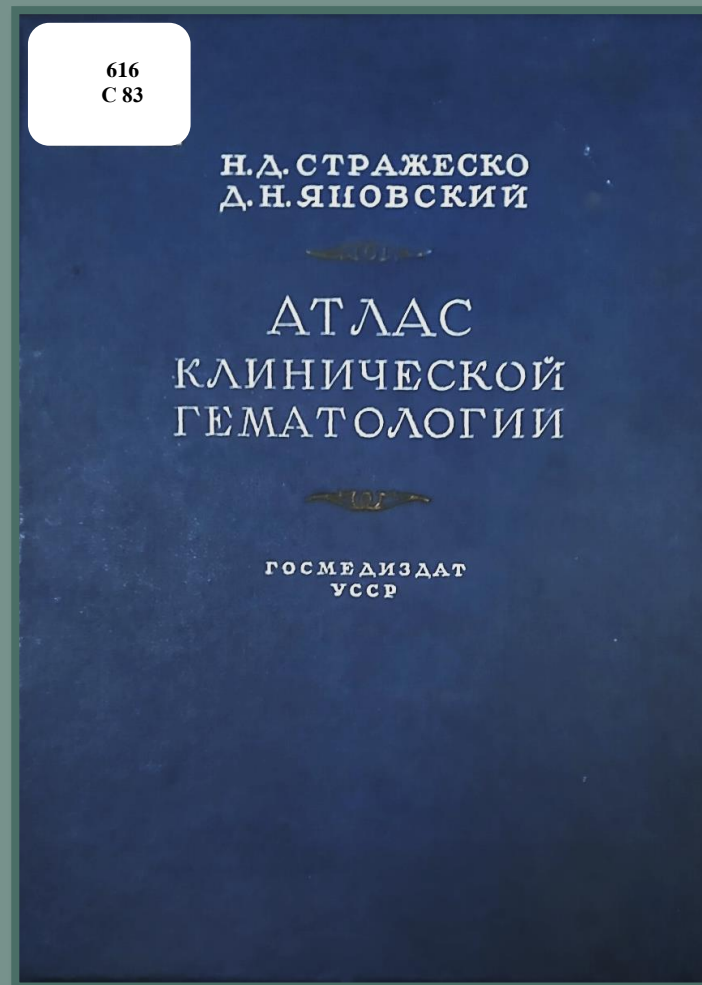

Стражеско, Микола Дмитрович.

Основи фізичної діагностики захворювань черевної порожнини: посіб. для лікарів і студентів / М. Д. Стражеско. - 2-ге вид., змінене і значно допов. - Київ: Держмедвидав, 1936. - 244 с.

"Основи фізичної діагностики захворювань черевної порожнини"-конспект лекцій прочитаних в Одеському університеті студентам останніх курсів і лікарям М. Д. Стражеско, під час завідування терапевтичними факультетськими клініками з 1920 до 1921 р.

ПРИЖИТТЄВІ ВИДАННЯ академіка М. Д. Стражеска

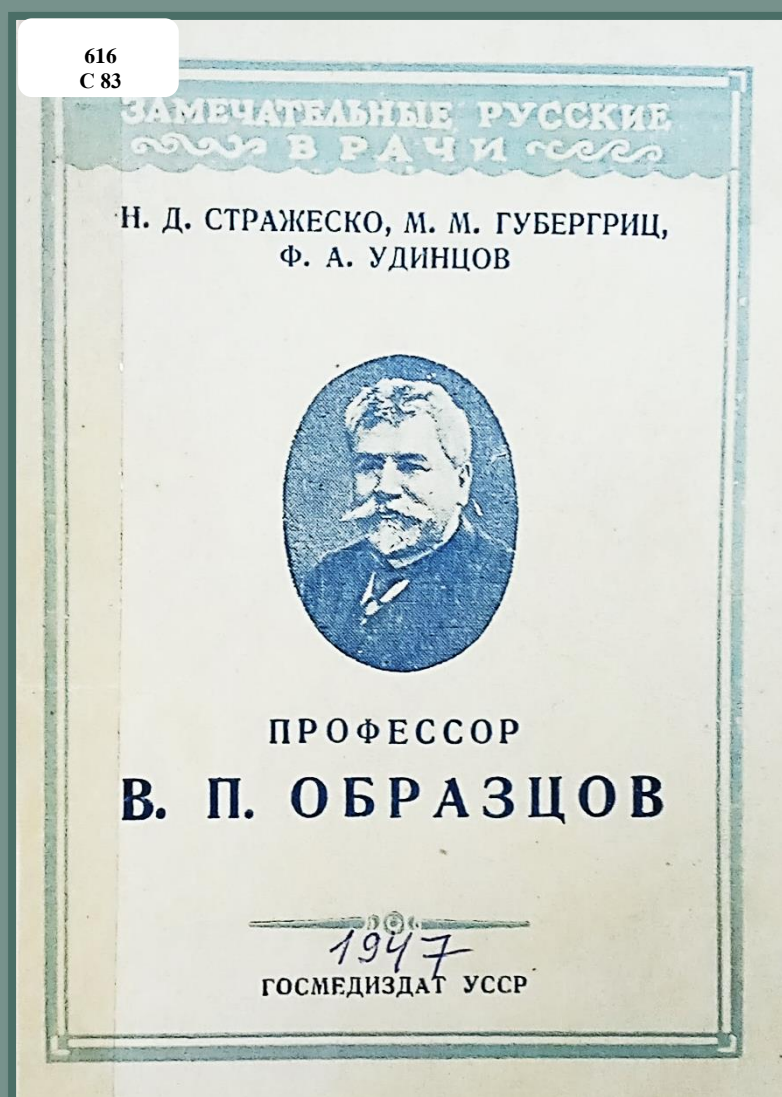

Стражеско, Николай Дмитриевич.

Атлас клинической гематологии / Н. Д. Стражеско, Д. Н. Яновский. - Киев: Госмедиздат УССР, 1940. - 184 с.

Таблицы атласа с 1 по 19 составлены по принципу развития элементов крови из полипотентной клетки. Остальные таблицы представляют картину крови и пунктатов костного мозга при различных заболеваниях кроветворных органов. К каждой таблице приложено объяснение изображённых на ней клеточных элементов. Издание представляет хотя и краткое, но систематическое руководство по морфологии крови и кроветворных органов при физиологических и патологических состояниях кроветворной системы. Все таблицы даны в цветном изображении.

ПРИЖИТТЄВІ ВИДАННЯ академіка М. Д. Стражеска

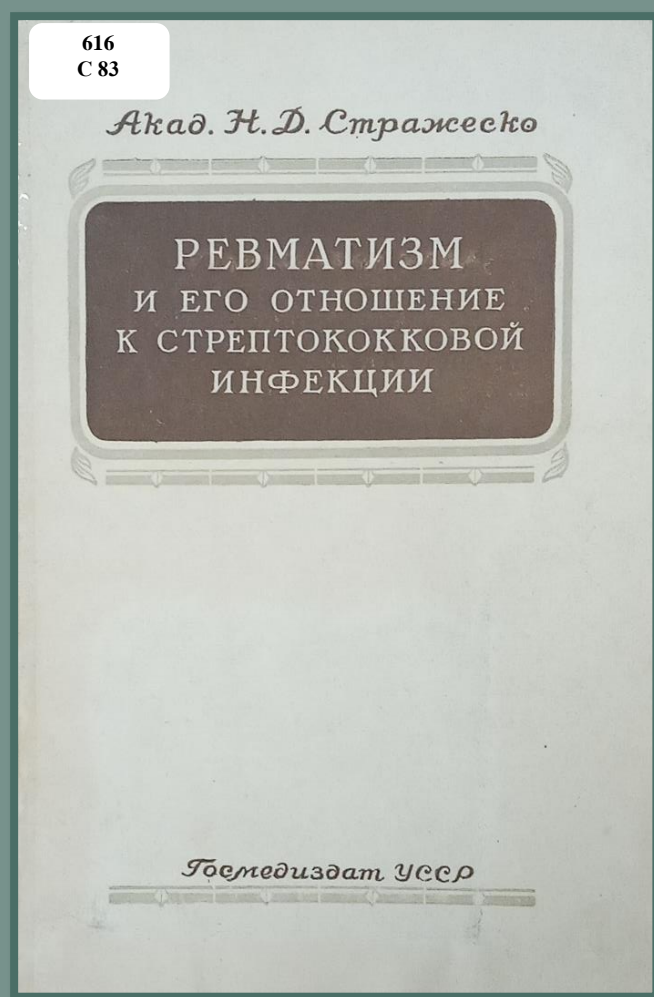

Стражеско, Николай Дмитриевич.

Профессор В. П. Образцов: (к 25-летию со дня смерти) / Н. Д. Стражеско, М. М. Губергриц, Ф. А. Удинцов. - Киев: Госмедиздат УССР, 1947. - 61 с.

Речи на совместном заседании Киевского терапевтического общества и Киевского медицинского института им. акад. А. А. Богомольца. Заседание было посвящено памяти В. П. Образцова.

ПРИЖИТТЄВІ ВИДАННЯ
академіка
М. Д. Стражеска

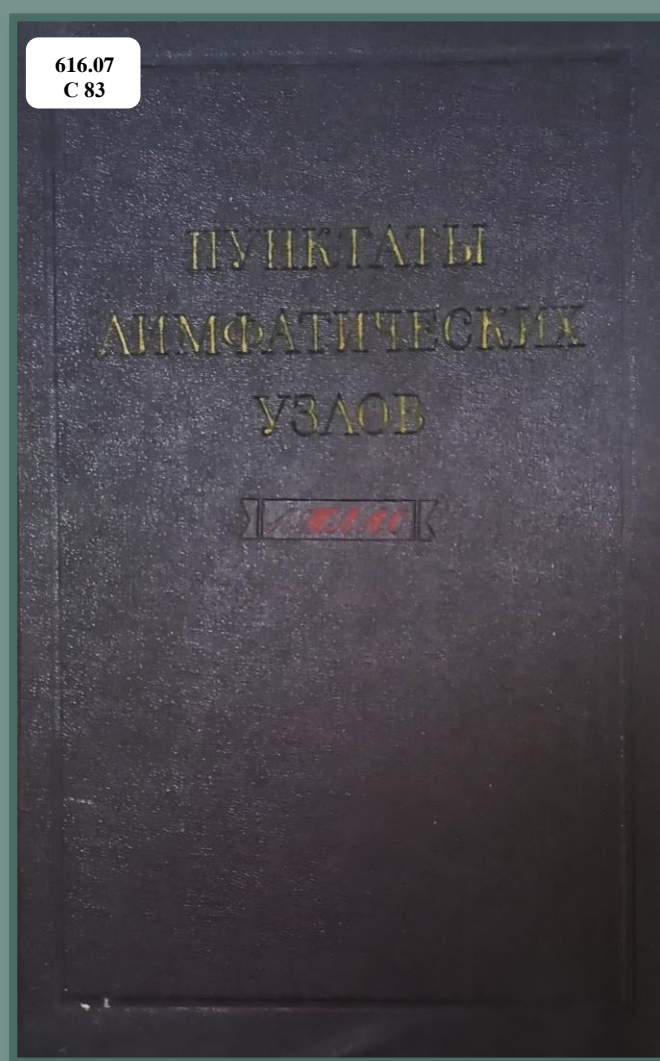

Стражеско, Николай Дмитриевич.

Ревматизм и его отношение к стрептококковой инфекции / Н. Д. Стражеско. - Киев: Госмедиздат УССР, 1950. - 39 с.

В брошюре Н. Д. Стражеско излагается взгляд на ревматизм, освещающий вопрос с павловских позиций. Автор, основываясь на огромном материале, указывает пути борьбы и предупреждения заболеваемости. Книга рассчитана на широкие круги врачей всех специальностей.

ПРИЖИТТЄВІ ВИДАННЯ академіка М. Д. Стражеска

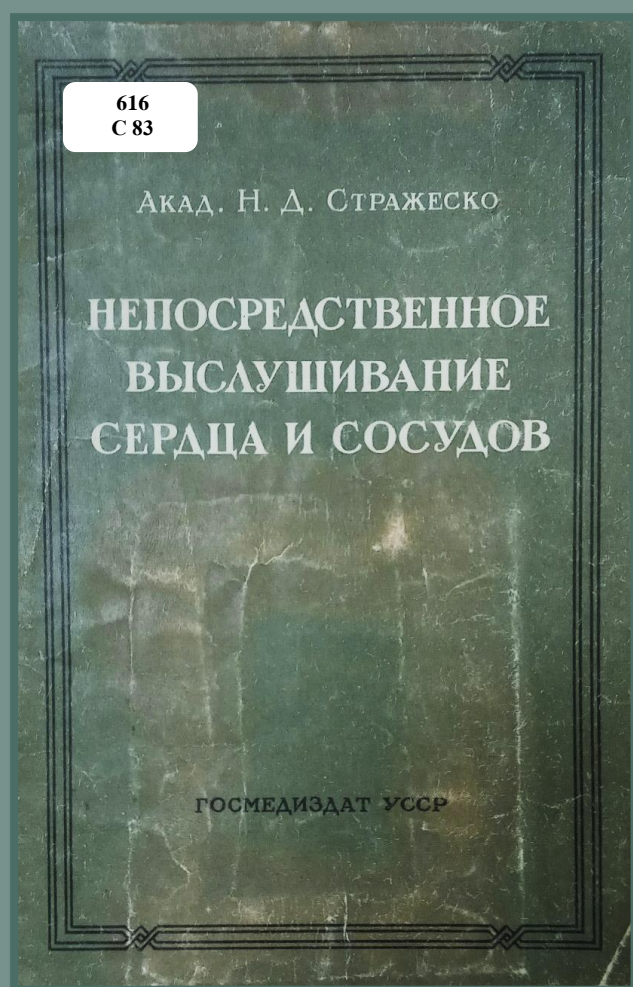

Стражеско, Николай Дмитриевич.

Пунктаты лимфатических узлов: атлас / Н. Д. Стражеско, Д. Н. Яновский, М. А. Виноградская. - Киев: Госмедиздат УССР, 1953. - 40 с.

В первой части даны указания о технике получения пунктата и изложены общие положения о структуре и клеточном составе лимфатических узлов. Помещенные в атласе микрофотограммы и цветные таблицы, зарисованные с препаратов, дают представление о типичных микроскопических картинах исследования пунктатов гиперплазированных лимфатических узлов при разных патологических состояниях

ПРИЖИТТЄВІ ВИДАННЯ академіка М. Д. Стражеска

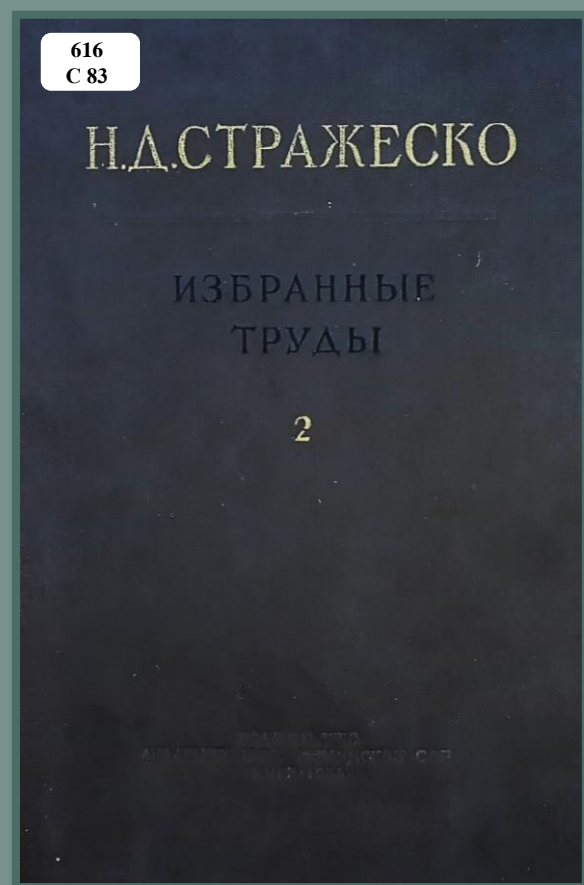
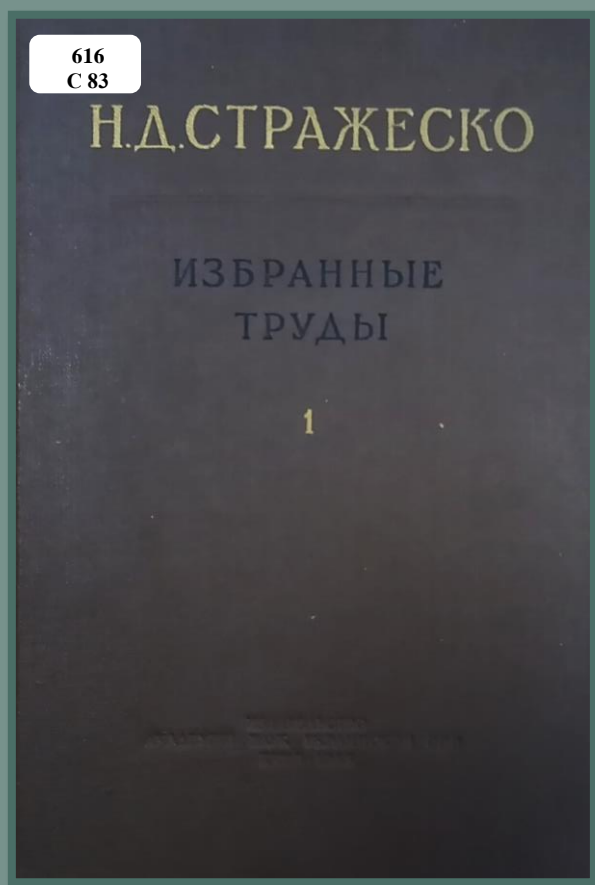

Стражеско, Николай Дмитриевич.

Непосредственное выслушивание сердца и сосудов с целью диагностики изменений в них: (речь на торжеств. заседании 19/XII 1949 г. Учен. совета Киев. мед. ордена труд. красного знамени им. акад. А. А. Богомольца ин-та в честь семидесятилетия со дня рождения И. В. Сталина / Н. Д. Стражеско. - Киев: Госмедиздат, 1950. - 18 с.

Автором освещено значение непосредственного выслушивания сердца и сосудов с целью диагностики функциональных и анатомических изменений в них. Показана роль терапевтических школ в усовершенствовании диагностики благодаря этому методу исследования.

ПРАЦІ
академіка
М. Д. Стражеска

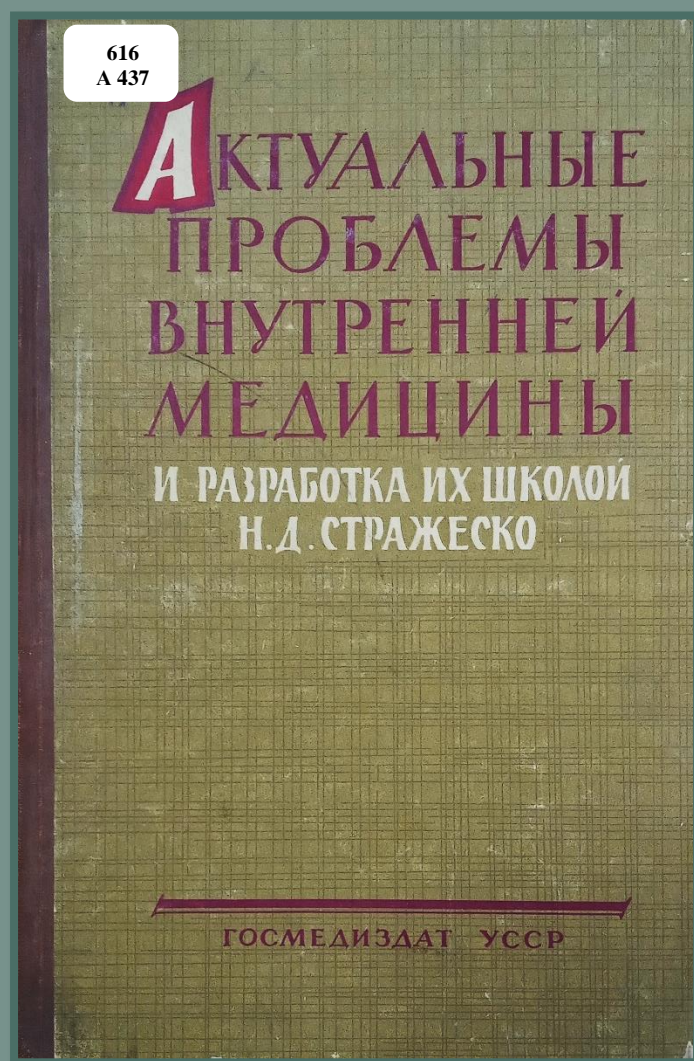
Стражеско, Николай Дмитриевич.

Избранные труды / Н. Д. Стражеско; ред. кол.: А. А. Айзенберг, А. Л. Михнев (отв. ред.) [и др.]; АН УССР. - Киев: АН УССР, 1955

Т. 1: Проблемы патофизиологии кровообращения. - 1955. - 400 с.

Т. 2: Проблема сепсиса, эндокардита, ревматизма. Физиология и патология органов пищеварения. - 1956. - 368 с.

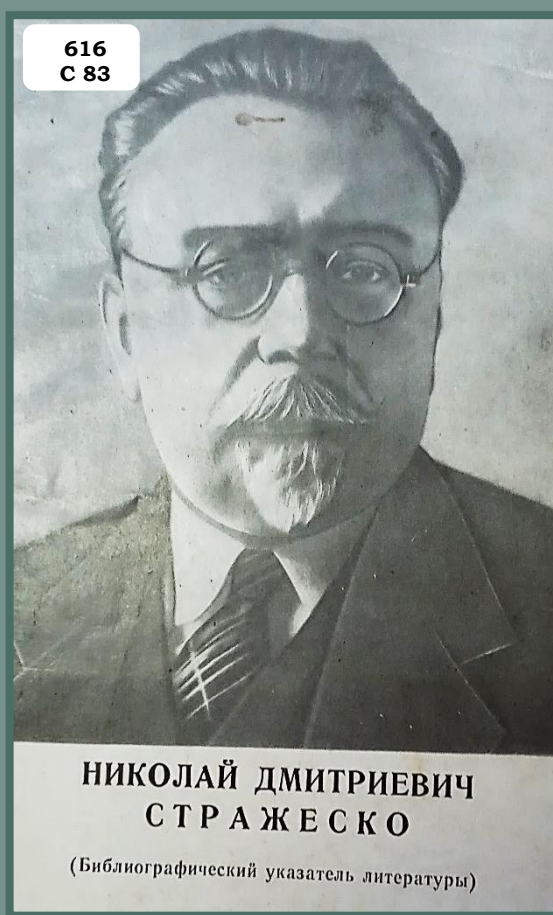
ПРАЦІ академіка М. Д. Стражеска

Актуальные проблемы внутренней медицины и разработка их школой Н. Д. Стражеско: сб. ст. посвящ. 85-летию со дня рождения Героя Соц. Труда акад. Н. Д. Стражеско / Укр. НИИ клин. медицины им. Н. Д. Стражеско; под ред.: А. Л. Михнева, К. Ф. Дупленко. - Киев: Госмедиздат УССР, 1963. - 300 с.

В работах, помещенных в сборнике, всесторонне и глубоко освещены основные направления и итоги научной работы института им. Н. Д. Стражеско по наиболее актуальным проблемам внутренней медицины (В сборнике дается обширная библиография, включающая работы акад. Н. Д. Стражеско и сотрудников института).

Бібліографічний показчик

Николай Дмитриевич Стражеско: (библиогр. указ. лит.) / Киев. НИИ клин. медицины им. Н. Д. Стражеско, Респ. науч. мед. б-ка; сост. М. Г. Каневская [и др.]; под. ред. К. Ф. Дупленко. - Киев: [б. и.], 1976. - 38 с.

При подготовке библиографического указателя составители стремились дать возможно более полный перечень работ Н. Д. Стражеско и литературы о нем. С этой целью были просмотрены архивные материалы, государственные регистрационные библиографические указатели СССР и УССР: "Книжная летопись", "Летопись журнальных статей", "Летопись газетных статей" Каталоги Республиканской научной медицинской библиотеки и Центральной государственной библиотеки АН УССР. Настоящий указатель является наиболее полным списком трудов статей, выступлений и рецензий Н. Д. Стражеско, а также работ под его редакцией.

Академік М. Д. Стражеско у спогадах вчених

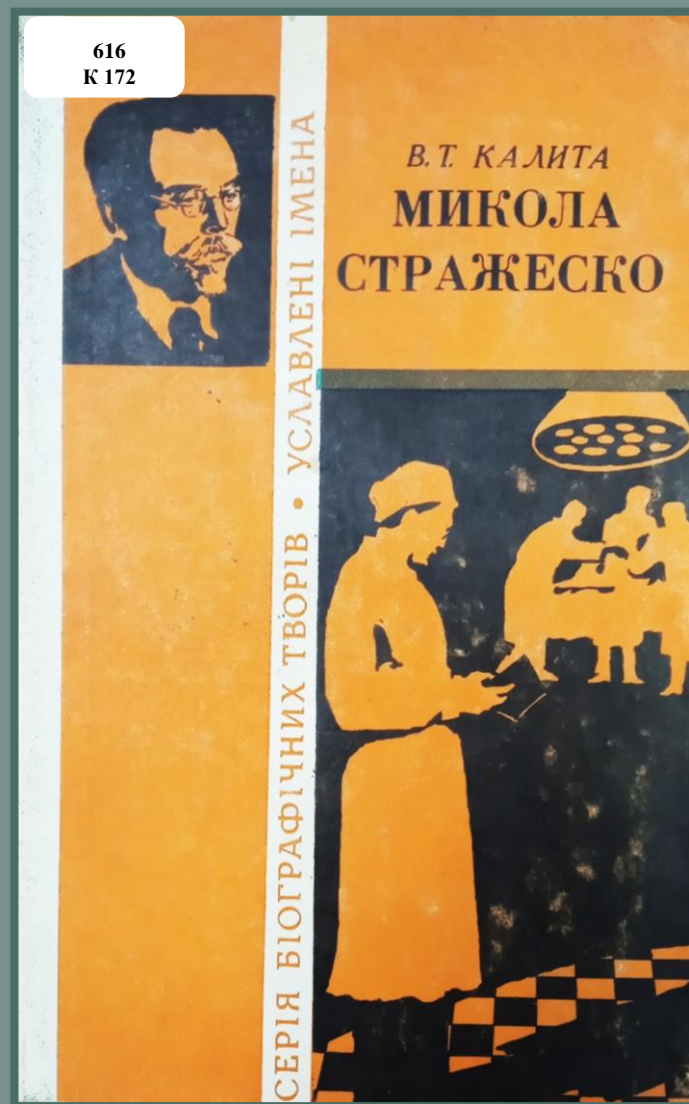
Збірник присвячений тридцятип'ятилітньому ювілею наукової, педагогічної і громадської діяльності академіка Миколи Дмитровича Стражеско / Укр. АН. Ін-т клін. фізіології; Укр. АН. Ін-т клін. фізіології; Відп. ред. О.О. Богомолець. - Київ: Вид-во Укр. АН, 1935. - 1519 с.

Екслібрис:

Zakład farmakologii Doświadczalnej u. J K. Lwów

Збірка до ювілею академіка Миколи Дмитровича Стражеска (1876-1952), видатного українського клініциста-терапевта, педагога і громадського діяча.

Академік М. Д. Стражеско у спогадах вчених

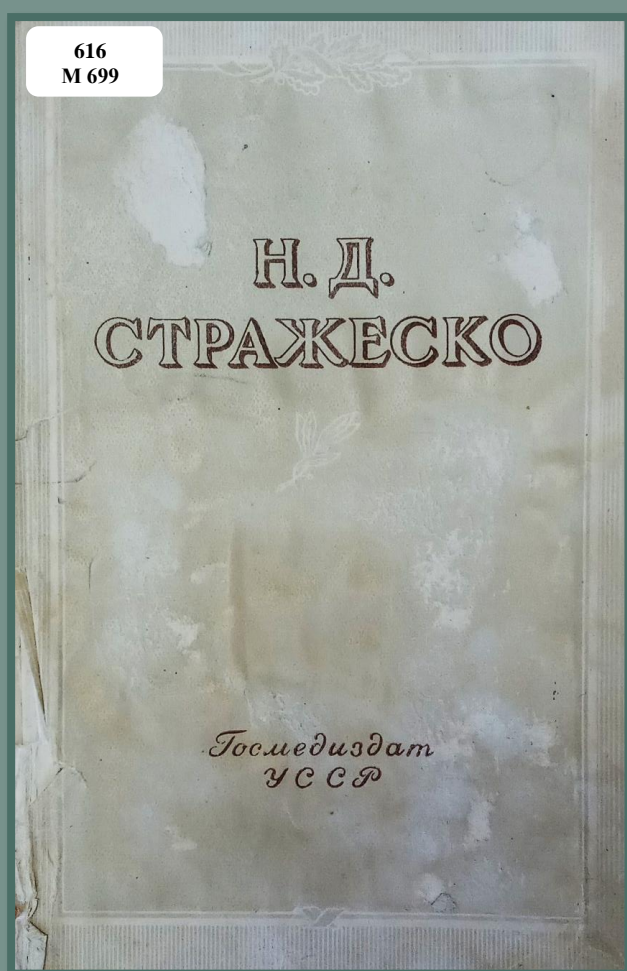

Калита, Василь Тихонович.

Микола Стражеско: біограф. повість / В. Т. Калита; за заг. ред. К. Ф. Дупленко. - Київ: Молодь, 1977. - 200 с.

Даний твір відтворити життя й діяльність одного з фундаторів радянської наукової школи терапевтів, за своєю ідейно-тематичною спрямованістю також далеко виходить за рамки суто біографічного жанру. Автор книги цілком обґрунтованими узагальненнями прагне викликати у молодого читача інтерес до науки, прищепити повагу до благородної, самовідданої й натхненної праці вчених.

Академік М. Д. Стражеско у спогадах вчених

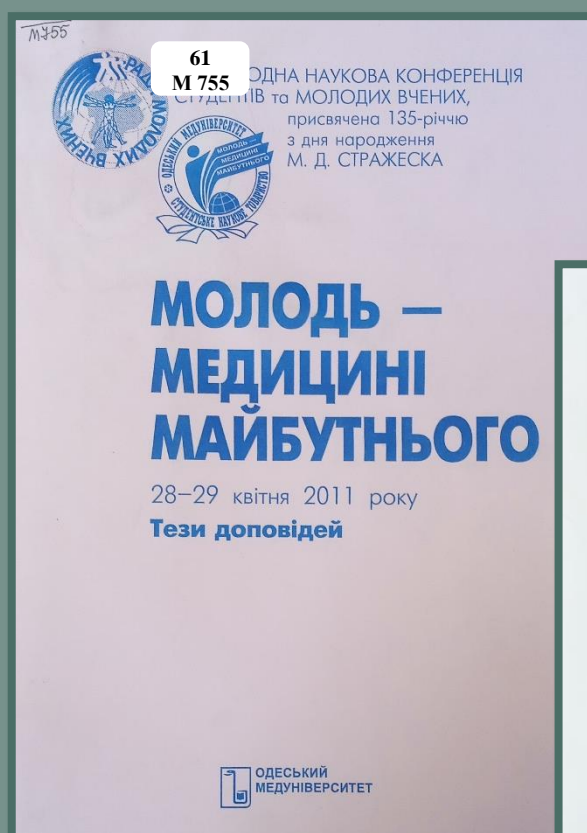

Михнев, Анатолий Львович.

Н. Д. Стражеско выдающийся представитель Советской медицинской науки: К 75-летию со дня рождения / А. Л. Михнев, К. Ф. Дупленко. - Киев: Госмедиздат УССР, 1952. - 84 с.

Авторы брошюры освещают научную, педагогическую, врачебную и общественную деятельность выдающегося терапевта нашей страны, героя Социалистического труда, академика Н. Д. Стражеско. В приложении представлены основные даты жизнедеятельности Н. Д. Стражеско, библиография его трудов и указатель литературы о жизни и трудах академика Н. Д. Стражеско.

Академік М. Д. Стражеско у спогадах вчених

Молодь - медицині майбутнього: тез. доп. міжнар. наук. конф. студ. та мол. вчених, присвяч. 135-річчю з дня народж. М. Д. Стражеска, 28-29 квіт. 2011 р. / Одес. нац. мед. ун-т, Рада мол. вчен., Студ. наук. т-во; редкол.: В. М. Запорожан (голов. ред.) [та ін.]. - Одеса: ОНМедУ, 2011. - 211 с.

MEDICINA FRUCTOSIOR ARS NULLA

Академік М. Д. Стражеско у спогадах вчених

Пам'ять

УДК 616:1/4(477)(092)Стражеско

К. К. Васильев¹, Ю. К. Васильев²

**НИКОЛАЙ ДМИТРИЕВИЧ
СТРАЖЕСКО
(1876–1952)**

К 135-летию со дня рождения

¹Одесский национальный медицинский университет,

²Сумский государственный университет

Личности известного отечественного ученого-терапевта Николая Дмитриевича Стражеско посвящено множество публикаций [1–3 и др.]. Однако в литературных источниках, описывающих жизнедеятельность ученого, накопилось достаточно противоречий, неточностей. Кроме того, еще не все архивные материалы переданы гласности, а юбилей ученого — хороший повод, чтобы вновь перелистать страницы его биографии. В связи с этим целью нашей работы является освещение основных вех жизненного пути Н. Д. Стражеско с использованием впервые вводимых в научный оборот архивных материалов и акцентом на его одесских периодах жизни.

Как следует из *curriculum vitae* (1904) Николая Дмитриевича Стражеско, он родился 17 декабря 1876 г. в Одессе [4, с. 63]. По новому (григори-

анскому) стилю это соответствует 29 декабря 1876 г. Значит, встречающиеся в литературе утверждения, что Н. Д. Стражеско родился 30 декабря, являются, надо считать, следствием того, что его биографы неправильно перевели дату рождения в новый стиль — вместо 12 дней, как это необходимо для дат XIX в., прибавляли 13, как для XX в.

Николай Стражеско родился в Одессе в православной семье Дмитрия Егоровича (Георгиевича) Стражеско, который в 1858 г. окончил гимназию в Кишиневе, затем обучался на юридическом факультете Ришельевского лицея в Одессе, достигая до чина действительного статского советника. Род Стражеско берет начало из молдавских бояр. Дед нашего героя, Георгий Апостолович Стражеско, родом из села Вережы Оргеевского уезда в Бес-

сарабии (ныне Теленештский район Молдовы).

Среднее образование Николай Стражеско получил в Ришельевской гимназии, которую окончил в 1894 г., и в том же году поступил в университет Св. Владимира. Одним из учителей студента Стражеско был профессор Василий Парменович Образцов (1849–1920), с 1893 г. заведовавший в университете кафедрой частной патологии и терапии и одновременно возглавлявший терапевтическое отделение в Александровской городской больнице. В. П. Образцов — по духу и убеждению последователь С. П. Боткина (да и учился он у последнего, будучи студентом) — большое внимание обращал на всестороннее объективное исследование. В те годы он совершенствовал метод, который предложил француз Ф. Гленар (F. Glénard; 1848–1920), открыв

Васильев, К. К.

Николай Дмитриевич Стражеско (1876 - 1952). К 135-летию со дня рождения / К. К. Васильев, Ю. К. Васильев // Одеський медичний журнал: Наук.-практ.журн. - 2011. - N 1. - С. 70-74.

Академік М. Д. Стражеско у спогадах вчених

Бойчак, М. П. Внесок М.Д. Стражеска та його школи у розвиток військово-польової терапії в роки Другої світової війни (Частина 1) / М. П. Бойчак // *Therapia. Український медичний вісник*. - 2016. - N 1. - С. 62-64.

Бойчак, М. П. Внесок М.Д. Стражеска та його школи у розвиток військово-польової терапії в роки Другої світової війни (Частина 2) / М. П. Бойчак // *Therapia. Український медичний вісник*. - 2016. - N 2. - С. 62-64.

Бойчак, М. П. Внесок М.Д. Стражеска та його школи у розвиток військово-польової терапії в роки Другої світової війни (Частина 3) / М. П. Бойчак // *Therapia. Український медичний вісник*. - 2016. - N 3. - С. 60-64

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ

Помер Микола Дмитрович 27 червня 1952 року.

Остап Вишня у своєму щоденнику записав:

«Помер Стражеско! От людина, яка своєю особою прикрашала Київ. Скільки благородства, скільки розуму, скільки серця було в цієї людини! Скільки ця людина знала! Скільки ця людина навчила! Хай же ніколи не заросте стежка до його могили! Скільки ж наш народ дав видатних людей!»

М. Д. Стражеско похований на Лук'янівському цвинтарі у Києві поряд зі своїм тестем Василем Парменовичем Образцовим.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ

Класифікація серцевої недостатності названа на честь її розробників Миколи Стражеска та Володимира Василенка. Стетоскоп Стражеска виставлено в Національному музеї історії України.

З 1991 року НАН України щорічно присвоює Премію НАН України імені М. Д. Стражеска за видатні наукові роботи в галузі лікування внутрішніх хвороб, кардіології. Існує Медаль М. Д. Стражеска «За заслуги в охороні здоров'я».

Його ім'я носить Національний науковий центр «Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска» в Києві.

У його приміщенні на вулиці Святослава Хороброго, 5 міститься меморіальний музей вченого. Поруч із інститутом у 1977 році встановлено пам'ятник академіку.

У 1961 році в Жовтневому (тепер Солом'янському) районі міста Києва на честь Миколи Стражеска названо вулицю.

У Києві академіку встановлено дві меморіальні дошки:

на фасаді будинку по вулиці Саксаганського, 75, де раніше містився Український науково-дослідний інститут клінічної медицини імені М. Д. Стражеска.

на фасаді будинку № 48-а по Володимирській вулиці, де в 1943—1952 роках проживав учений.

Вулиця Миколи Стражеска знаходиться в Київському районі міста Одеси (приватний сектор) і тягнеться від Естонського провулка до вулиці Академіка Вавилова.

ДЖЕРЕЛА

Фонд медичної книги Наукової бібліотеки ОНМедУ

- Михнев, Анатолий Львович. Н. Д. Стражеско выдающийся представитель Советской медицинской науки: К 75-летию со дня рождения / А. Л. Михнев, К. Ф. Дупленко. - Киев: Госмедиздат УССР, 1952. - 84 с.
- Стражеско Н. Д. Воспоминания о времени, проведенном в лаборатории Ивана Петровича Павлова / Н. Д. Стражеско// И. П. Павлов в воспоминаниях современников/ сост.: Н. М. Гуреева [и др.]. -Ленинград: Наука, 1967. - с.225 – 229.
- Стражеско, Микола Дмитрович. Основи фізичної діагностики захворювань черевної порожнини: посіб. для лікарів і студентів / М. Д. Стражеско. - 2-ге вид., змінене і значно допов. - Київ: Держмедвидав, 1936. - 244 с.
- Калита, Василь Тихонович. Микола Стражеско: біограф. повість / В. Т. Калита; за заг. ред. К. Ф. Дупленко. - Київ: Молодь, 1977. - 200 с.
- Васильев, К. К. Николай Дмитриевич Стражеско (1876 - 1952). К 135-летию со дня рождения / К. К. Васильев, Ю. К. Васильев // Одеський медичний журнал: Наук.-практ.журн. - 2011. - N 1. - С. 70-74.

Internet-посилання

- <https://uain.press/blogs/mykola-strazhesko-nemaye-bilshogo-shhastya-nizh-sluzhyty-odnochasno-rozumu-i-dobru-1141691>
- <https://chl.kiev.ua/default.aspx?id=5755>
- <http://litnik.org/index.php/spetsialnye-vypuski-zhurnala/nikolaevskie-admiraly-v>
- https://ru.wikipedia.org/wiki/Стражеско,_Николай_Дмитриевич
- <https://my-kiev.com/news/osnovatel-kievskogo-instituta-kardiologii-terapevt-nikolaj-strazhesko.html>

З вищепредставленими та іншими
виданнями можна ознайомитись в

НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ ОНМедУ
за адресою:

м. Одеса,
Валіховський провулок, 3.

З повагою,
бібліотекар НБ ОНМедУ

Черкасова Наталія Валентинівна.